

першої половини ХХ-го століття радили використовувати фізичну працю, гімнастику, фізичні вправи на свіжому повітрі, походи, рухливі ігри та спорт. Хоч варто зазначити, що ставлення до спорту, особливо з боку К.Ушинського та С. Русової, не однозначне, як, власне, і до встановлення певних правил гри та керівної ролі педагога при проведенні рухливих ігор, яку С. Русова, взагалі, заперечувала.

**Перспективи подальших досліджень** пов'язані з аналізом педагогічних поглядів та практичної діяльності щодо розвитку фізичного виховання підростаючого покоління видатних українських педагогів та державних діячів, що жили і творили у цей час на західноукраїнських землях.

#### Література

1. Ващенко Г. Виховання волі і характеру. – підручник для педагогів. – Київ, "Школяр", 1999. – С.124.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал. – Полтава: Полтавський вісник, 1994. – С.187 – 188.
3. Кравець В. Історія української школи і педагогіки. – Тернопіль: "Тернопіль", 1994. – С. 302.
4. Крук М. Шкільна фізична культура в Україні (20-30-ті рр. ХХ ст.) / : Навчально-методичний посібник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С. 56.
5. Макаренко А. Педагогічні твори. – У 8т. – Т.2. – М: Педагогіка, 1983. – С. 109 – 110.
6. Русова С. Дошкільне виховання. – Катеринослав, 1918. – С. 47 – 49
7. Русова С. Націоналізація дошкільного виховання // Світло. – 1912. – №4. – С.21.
8. Сутула В. О. Про сутність поняття фізичної культура / В.О. Сутула, А.Х. Дейнеко, О.І. Булгаков // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2016. - №3. – С. 218-221.
9. Ушинський К. Зібрання творів в 11т. – М.: Вид. АПН РСФСР, 1950. т.10. – С.516.
10. Ушинський К. Зібрання творів в 11т.. – М. Вид. АПН РСФСР, 1950. – Т.2 С.340.
11. Шацкий С. Избранные педагогические сочинения. – В 2т. – М.: Педагогика, 1980. – Т.1. – С. 180 – 181.

#### References

1. Vashchenko H.(1999), "Character and will education", pidruchnyk dlia pedahohiv. Kiev, "Shkoliar", 1999, PP 124.
2. Vashchenko H.(1994), "Educational ideal", Poltava: Poltavskyi visnyk, 1994, PP 187-188.
3. Kravets V.(1994), "History of the Ukrainian school and pedagogy", Ternopil: "Ternopil", 1994, PP 302.
4. Kruk M.(2011), "School physical culture in Ukraine (20-30's of the twentieth century)", Navchalno-metodychnyi posibnyk, Zhytomyr, vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2011, PP 56 .
5. Makarenko A.(1983), "Pedagogical works", v 8t, T2, M, Pedahohyka, 1983, PP 109-110.
6. Rusova S.(1918), "Preschool education", Katerynoslav, 1918, PP 47 - 49.
7. Rusova S.(1912), "Nationalization of preschool education", Svitlo, 1912, PP21.
8. Sutula, V. O., Deineko, A.Kh., Bulhakov, O.I.(2016), "About the essence of the concept of physical culture", Sportyvnyi visnyk Prydniprovia, 2016, PP 218-221.
9. Ushynskiy K.(1950), "Collected works in 11t", M, vyd. APN RSFSR, 1950, PP 516.
10. Ushynskiy K.(1950), "Collected works in 11t", M, vyd. APN RSFSR, 1950, PP 340.
11. Shatskiy S.(1980), "Selected pedagogical works", v 2t, M, Pedahohyka, 1980, PP 180-181.

УДК 796.035–057.87:796.011.3

**Кузнєцова О. Т.**  
*кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент*  
**Національний університет водного господарства та природокористування**  
**Мосейчук Ю.Ю.**  
*доктор педагогічних наук, доцент*  
**завідувач кафедри фізичної культури та основ здоров'я**  
**Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича**

### УПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У САМОСТІЙНУ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧУ ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ

В статті розкрито умови упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у самостійну фізкультурно-оздоровчу діяльність студентів. Аналіз наукових праць фахівців галузі довів, що актуальність розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у процесі фізичного виховання студентів на сьогодні є беззаперечною. Застосування педагогічних технологій у самостійній фізкультурно-оздоровчій діяльності студентів дозволило вирішити ряд важливих і складних завдань: за допомогою електронної корпоративної пошти здійснювати систематичне листування та консультацію студентів, реалізувати контроль за підготовкою завдань самостійної роботи; простежити динаміку стану здоров'я і фізичної працездатності протягом певного періоду; сформувати систему корекційних та реабілітаційних заходів щодо збереження здоров'я і створення оптимальних умов для реалізації поставлених цілей; підготувати необхідні дидактичні матеріали для впровадження в освітній процес; реалізувати тестовий контроль за допомогою комп'ютерних програм та систематизованого електронного каталогу літератури з метою оцінювання теоретичних знань студентів.

**Ключові слова:** заклад вищої освіти, студенти, процес фізичного виховання, самостійна робота, інформаційно-комунікаційні технології.

**Кузнєцова Е. Т., Мосейчук Ю. Ю. Внедрение информационно-коммуникационных технологий в**

**самостоятельную физкультурно-оздоровительную деятельность студентов.** В статье раскрыты условия внедрения информационно-коммуникационных технологий в самостоятельную физкультурно-оздоровительную деятельность студентов. Анализ научных трудов специалистов отрасли доказал, что актуальность развития информационно-коммуникационных технологий в процессе физического воспитания студентов на сегодня является бесспорной. Применение педагогических технологий в самостоятельной физкультурно-оздоровительной деятельности студентов позволило решить ряд важных и сложных задач: с помощью электронной корпоративной почты осуществлять систематические переписки и консультацию студентов, реализовать контроль подготовки заданий самостоятельной работы; проследить динамику состояния здоровья и физической работоспособности в течение определенного периода; сформировать систему коррекционных и реабилитационных мероприятий по сохранению здоровья и создание оптимальных условий для реализации поставленных целей; подготовить необходимые дидактические материалы для внедрения в образовательный процесс; реализовать тестовый контроль с помощью компьютерных программ и систематизированного электронного каталога литературы для оценки теоретических знаний студентов.

**Ключевые слова:** учреждение высшего образования, студенты, процесс физического воспитания, самостоятельная работа, информационно-коммуникационные технологии.

**Kuznetsova O., Moseychuk Yu. Implementation of information and communication technologies into the students' independent physical and health-improving activities.** The article describes the conditions for the introduction of information and communication technologies into the students' independent physical and health-improving activities. The analysis of scientific works proves that the actuality of the development of information and communication technologies in the process of students' physical education is unconditional. The purpose of the research work is to reveal the possibilities of using information and communication technologies into the students' independent physical and health-improving activities. In the process of implementation of the methodical system of applying health-improving technologies in students' physical education, information and communication technologies are represented by multimedia technologies and Internet system. The main areas of the research work are to familiarize students with the main university domain and its sites, virtual excursions to the university, registration and formation of basic skills of independent work in the Moodle system, use of the information database of the level of students' somatic health and author's computer programs, familiarization with the possibilities of electronic university libraries, deepening of the skills of work with search systems, library catalogs and the teacher's corporate post, etc. The use of pedagogical technologies in students' independent physical and health-improving activities allows to solve such important and complicated tasks: to conduct systematic correspondence and consultation of students through electronic corporate mail, to control the preparation of tasks for independent work; to trace the dynamics of health and physical capacity during a certain period; to form a system of correctional and rehabilitation measures to preserve health and create optimal conditions for realization of the set goals; to prepare the necessary didactic materials for implementation in the educational process; to implement test control with the help of computer programs and a systematic electronic catalog of literature in order to assess the students' theoretical knowledge.

**Key words:** institution of higher education, students, process of physical education, independent work, information and communication technologies.

**Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями.** Одним із сучасних завдань фізичного виховання є формування у студентів усвідомленого прагнення до самостійного фізичного вдосконалення шляхом активізації фізкультурної освіти через інноваційні інформаційно-комунікаційні технології, а саме комп'ютерне програмно-методичне забезпечення дисципліни, створення інформаційного середовища фізкультурної освіти у закладі вищої освіти (ЗВО) із наявністю мультимедійного видання, електронної бібліотеки тощо. Актуальною є розробка та застосування інформаційних «банків даних» фізичних можливостей студентів у ЗВО, які систематизують інформацію про рівень фізичного потенціалу студентської молоді, забезпечують модернізацію та інтенсифікацію тестового контролю.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Розробкою педагогічних умов використання інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій у процесі фізичного виховання студентів присвячені дослідження О. З. Блавт, Н. О. Долгової, А. Л. Димової, О. Д. Дубогай, В. О. Кашуби, В. М. Корягіна, П. А. Слободжанінова, Л. П. Суценко, О. В. Тимошенко, А. S. Ilnitskaya, Zh. L. Kozina, M. Papastergiou, M. V. Dutchak, Y. V. Yurchyshyn та ін.

У працях науковців вказано, що інформаційно-комунікаційні технології у професійній підготовці майбутніх фахівців необхідно використовувати у двох середовищах: у навчально-виховному процесі та у науково-дослідній роботі [2; 6]. Доведена необхідність впровадження комп'ютерних технологій у фізичне виховання учнівської і студентської молоді як для діагностики здоров'я, фізичного розвитку, рухових показників, так і для педагогічного контролю [8]. Розроблені педагогічні умови застосування дистанційних технологій навчання в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту [7]. Особливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій як основи моніторингу, що відображає ефективність впровадження оздоровчо-освітніх методик поширення теоретичних знань і практичного впровадження занять фізичними вправами в життєдіяльність студентів спеціальних медичних груп розкрито в працях О. Д. Дубогай [1], В. М. Корягіна, О. З. Блавт. Не заперечуючи значущості проведених досліджень, проблема впровадження інноваційних технологій в освітній процес з фізичного виховання залишається недостатньо вивченою.

Відповідно до пп. 2.2.1. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування (НУВГП) [5, с. 4–5], освітній процес організується з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості,

здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної компетентності, мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, у галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки.

**Мета роботи** – розкрити можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі самостійної фізкультурно-оздоровчої діяльності студентів.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** В процесі впровадження методичної системи застосування оздоровчих технологій у фізичному вихованні студентів особливу увагу було приділено ознайомленню студентів із можливостями інформаційно-комунікаційного середовища ЗВО і формуванню свідомого ставлення молоді до самостійної фізкультурно-оздоровчої діяльності [4]. У дослідженні інформаційно-комунікаційні технології представлені мультимедійними технологіями та системою Інтернет. Віртуальне освітнє середовище університету, як своєрідна система Web-сервісів та електронного навчального контенту, дала змогу студентам постійно навчатися незалежно від місця перебування та у зручний для себе час. Це дозволило забезпечити високу ефективність організації самостійної фізкультурно-оздоровчої роботи студентів, зокрема розв'язок деяких навчальних завдань більш ефективно та оперативно, а також підвищити рівень надання освітніх послуг університеті. Основними напрямками роботи були ознайомлення студентів із основним доменом університету та його сайтами, віртуальні екскурсії університетом, реєстрація та формування основних навичок самостійної роботи в системі Moodle, використання інформаційної бази даних рівня соматичного здоров'я студентів та авторських комп'ютерних програм, ознайомлення з можливостями електронної бібліотеки університету, поглиблення навичок роботи з пошуковими системами, бібліотечними каталогами та корпоративною поштою викладача з метою інформування та звітності за результатами самостійної роботи (рис. 1) тощо. Для інформаційного забезпечення освітнього процесу складено електронний каталог літератури з фізкультурної тематики. Каталог включено до змісту методичного забезпечення електронної бібліотеки НУВГП (цифрового репозиторію) та внесено до комп'ютерної програми тестового контролю [Test-I]. До інформаційної бази включено навчальну літературу, яка є в наявності в науковій бібліотеці університету (більшість з них не має електронних варіантів, тому не міститься у сховищах репозиторію), що дало можливість прискорити пошук відповідей на питання, які цікавлять студентів, під час планування та проведення самостійних занять.

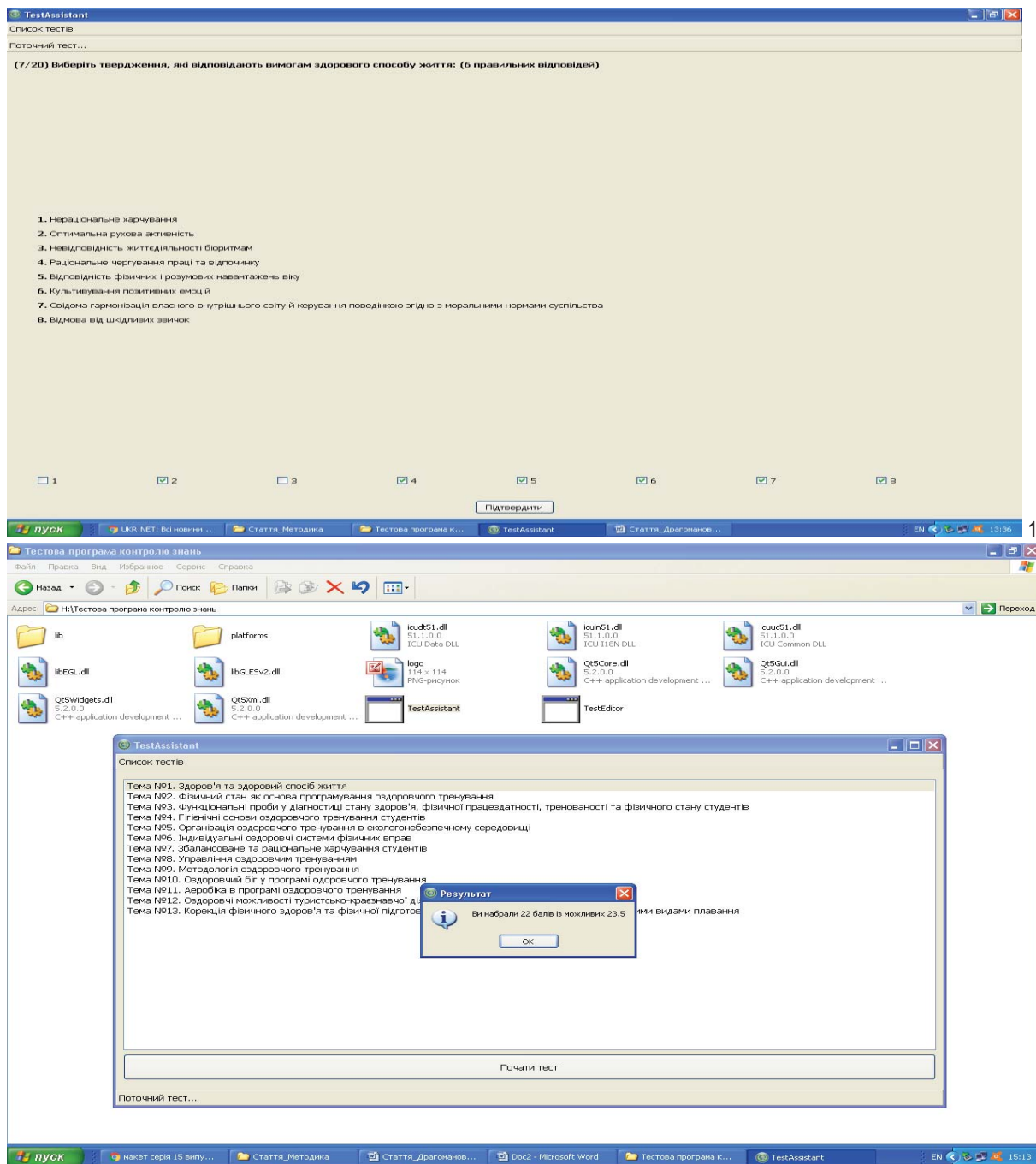
Для визначення рівня теоретичних знань студентів було використано комп'ютерну програму, яка надавала можливість оцінити рівень знань та навички опрацювання літератури. Тести закритої форми наводяться з однією правильною відповіддю із чотирьох-п'яти запропонованих або з кількома правильними відповідями [3]. Студент, який проходить тестування, має можливість обрати одну з 13 тем, що складається з 20 завдань (рис. 2). Були розроблені 260 тестових завдань закритої форми за 13 темами для поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Рис. 1. Самостійне виконання завдань студентами  
1. Презентації



2. Фото-звіт про проведення самостійного заняття (на ел. пошту викладача)





2.

Рис. 2. Скріншот вікон комп'ютерної програми під час розв'язання тестових завдань (1) та за результатами опрацювання теми (2).

3 1-ї по 3-тю теми тестові завдання охоплюють питання здоров'я та здорового способу життя, діагностики фізичного стану та фізичної працездатності студентів. З 4-ї по 7-му теми – питання щодо гігієнічних засобів фізичного виховання, природних факторів зовнішнього середовища, збалансованого, раціонального харчування, оздоровчих систем фізичних вправ тощо. З 8-ї по 13-ту теми – питання організації та проведення оздоровчого тренування з видів спорту. Надається методика з найбільш популярних у студентському середовищі видів рухової активності: оздоровчий біг та ходьба, оздоровче плавання, туризм, аеробіка тощо [3].

Для нарощування можливостей інформаційно-комунікаційного середовища ЗВО було створено електронний архів наукових праць викладачів університету. Так, цифровий репозиторій НУВГП (<http://ep3.nuwm.edu.ua>; <http://ep3.nuwm.edu.ua/information.html>) виконує такі функції: наукову, навчальну, довідково-інформаційну, зберезувальну. За допомогою зведеного електронного каталогу студенти здійснювали пошук документів, переглядали інформацію про них, накопичували та роздруковували результати пошуку. Шукати документи можна як за атрибутами (автор, назва, інші вихідні дані), так і за належністю документів до тієї чи іншої теми. Це особливо зручно, наприклад, коли потрібно підготувати

реферат або сформувати список для методичних рекомендацій. Каталог також доступний з планшету або смартфона ОС Android.

Розроблені електронні навчальні засоби, практикуми, комп'ютерні програми, які активно використовуються в освітньому процесі. В університеті в електронний формат переведено більшість наукових і методичних розробок автора. Цифровий репозиторій університету на сторінці «Кузнєцова, О. Т.» поетапно доповнювався навчально-методичною літературою. На сайті кафедри фізичного виховання НУВГП (<http://nuwm.edu.ua/kaf-fv>) навпроти прізвища викладача розташований файл, що відображає статистику завантажень його навчально-методичних праць (<http://ep3.nuwm.edu.ua/cgi/stats/report/authors/>). Використання сайту сприяло активізації роботи в інформаційному просторі, вільному доступу студентів до всіх навчально-методичних праць, створює можливість індивідуальної траєкторії ознайомлення з навчальним матеріалом, оцінювання його засвоєння. Важливо відзначити позитивні відгуки студентів про надану можливість вільного доступу до публікацій викладачів університету, швидкого пошуку потрібної інформації за автором, темою, колекцією, видом представленої наукової продукції.

Створення власного електронного профілю на сторінці кафедри фізичного виховання НУВГП та власного кабінету у Moodle сприяло своєчасному оповіщенню студентів щодо організації роботи, забезпеченню внутрішніх та зовнішніх комунікацій. Протягом навчання систематично здійснювалося управління фізкультурно-оздоровчою діяльністю та інформаційна підтримка у вигляді консультацій студентів, які за станом здоров'я звільнені від практичних занять із фізичного виховання. Для самостійної роботи надавалися плани, зміст оздоровчих тренувань, відбувалося консультування студентів за допомогою корпоративної пошти (рис. 3).

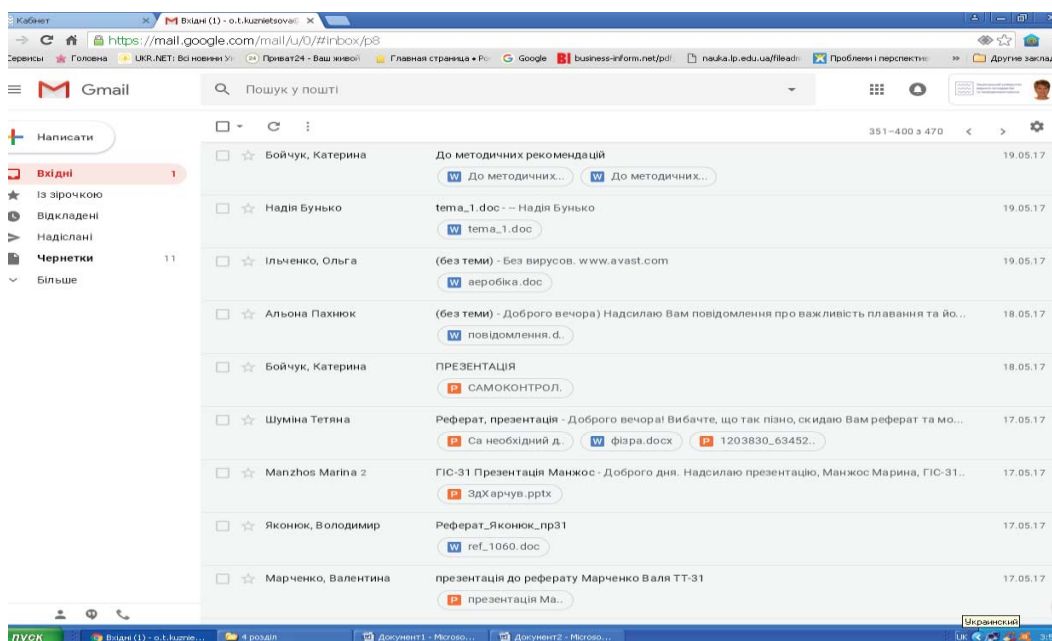


Рис. 3. Скріншот вікна корпоративної пошти викладача (службове листування зі студентами)

Призначення методичного забезпечення полягає в тому, щоб здійснювати інформаційну підтримку студентів, які вивчають курс із даної дисципліни самостійно, прискорити процес запам'ятовування інформації завдяки зручному інтерфейсу, надати допомогу в оволодінні практичними прийомами рухових функцій завдяки вбудованому відео, здійснити методичну допомогу. Для самостійної підготовки до фізкультурно-оздоровчих занять, з метою візуалізації та демонстрації інформаційного матеріалу, використовувалися програми PowerPoint, що включали слайд-презентації за темами (рис. 4).

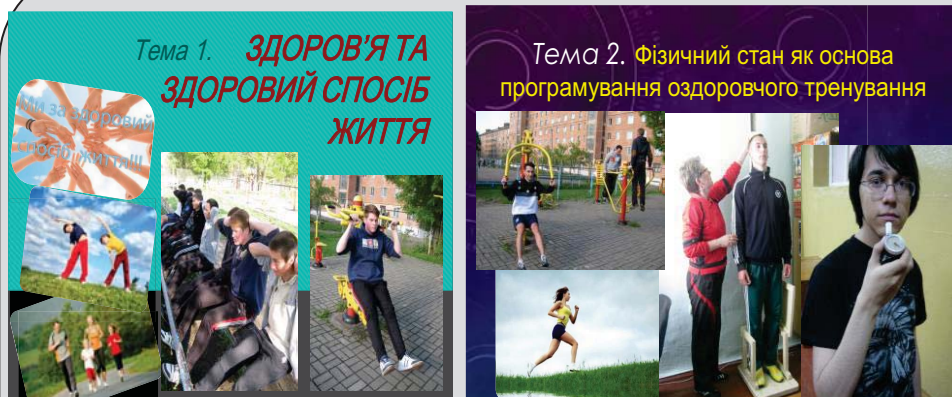


Рис. 4. Презентації тем теоретичного розділу для самостійного опрацювання студентами

**Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку.** Отже, аналіз наукових праць фахівців галузі довів, що актуальність розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у процесі фізичного виховання студентів на сьогодні є беззаперечною.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у самостійній фізкультурно-оздоровчій діяльності студентів дозволило вирішити ряд важливих і складних завдань: 1) за допомогою електронної корпоративної пошти здійснювати систематичне листування та консультацію студентів, реалізувати контроль за підготовкою завдань самостійної роботи; 2) простежити динаміку стану здоров'я і фізичної працездатності протягом певного періоду; 3) сформувати систему корекційних та реабілітаційних заходів щодо збереження здоров'я і створення оптимальних умов для реалізації поставлених цілей; 4) підготувати необхідні дидактичні матеріали для впровадження в освітній процес; 5) реалізувати тестовий контроль за допомогою комп'ютерних програм та систематизованого електронного каталогу літератури з метою оцінювання теоретичних знань студентів.

У межах дослідження важливим є впровадження дистанційного навчання студентів, зокрема за допомогою корпоративної пошти, особистого електронного профілю на сторінці кафедри, власного кабінету у Moodle, де розміщено навчально-методичні матеріали, створення дистанційних спецкурсів.

#### Література

1. Дубогай О. Д. Обґрунтування інформаційно-комунікаційних технологій моніторингу психофізичного вдосконалення організму студентів СМГ в системі фізичного виховання у ВНЗ / О. Д. Дубогай // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць / За ред. Г. М. Арзютова. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Вип. 3К(44)14 – С. 216–219.

2. Кудін А. П. Використання електронних ресурсів у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту / А. П. Кудін, О. В. Тимошенко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. – 2017. – Вип. 143. – С. 54–59. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP\\_2017\\_143\\_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2017_143_14).

3. Кузнецова О. Т. Оздоровче тренування студентів. Тестові завдання для модульного контролю : навч. посіб. – Рівне, 2013. – 116 с.

4. Кузнецова О. Т. Оздоровчі технології у фізичному вихованні студентів : теорія, методика, практика : монографія. – Рівне, 2018. – 416 с.

5. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування. Наказ ректора НУВГП від 24.05.2016 № 256 – Режим доступу : <http://nuwm.edu.ua/strukturi-pidrozdzili/vyo/dokumenty>.

6. Слобожанінов П. А. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій: теоретичний аспект / П. А. Слобожанінов, Л. П. Сущенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – 2017. – Вип. 5К – С. 308–311. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu\\_015\\_2017\\_5K\\_80](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_015_2017_5K_80).

7. Тимошенко О. В. Особливості організації дистанційної форми навчання майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах України / О. В. Тимошенко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – 2014. – Вип. 118(2). – С. 237–242.

8. Тимошенко О. В. Використання інфо-комунікаційних технологій у процесі фізичного виховання учнівської та студентської молоді / О. В. Тимошенко, М. О. Марущак // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – Вип. 3К (97). – С. 544–548.

#### Reference

1. Dubogay O. D. (2014) Obgruntuvannya informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy monitorynhu psykhofizychnoho vdoskonalennya orhanizmu studentiv SMH v systemi fizychnoho vykhovannya u VNZ / O. D. Dubogay // Naukovyy chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 15 : Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kultury (fizychna kul'tura i sport) : zb. nauk. prats / Za red. H. M. Arzyutova. – K. : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova. – Vyp. 3K(44)14 – S. 216–219.

2. Kudin A. P. (2017) Vykorystannya elektronnykh resursiv u protsesi profesiynoyi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannya ta sportu / A. P. Kudin, O. V. Tymoshenko // Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya : Pedahohichni nauky. – Vyp. 143. – S. 54–59. – Rezhym dostupu : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP\\_2017\\_143\\_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2017_143_14).

3. Kuznyetsova O. T. (2013) Ozdorovche trenuvannya studentiv. Testovi zavdannya dlya modulnoho kontrolyu : navch. posib. – Rivne. – 116 s.

4. Kuznyetsova O. T. (2018) Ozdorovchi tekhnolohiyi u fizychnomu vykhovanni studentiv : teoriya, metodyka, praktyka : monohrafiya. – Rivne. – 416 s.

5. Polozhennya pro orhanizatsiyu osvithnoho protsesu v Natsionalnomu universyteti vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannya. Nakaz rektora NUVHP vid 24. 05. 2016 № 256. – Rezhym dostupu : <http://nuwm.edu.ua/strukturi-pidrozdzili/vyo/dokumenty>.

6. Slobozhaninov P. A. (2017) Formuvannya profesiynoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv z fitnesu ta rekreatsiyi iz

zastosuvannyam informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy: teoretychnyy aspekt / P. A. Slobozhaninov, L. P. Sushchenko // Naukovyy chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 15 : Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kultury (fizychna kul'tura i sport). – Vyp. 5K. – S. 308–311. – Rezhym dostupu : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu\\_015\\_2017\\_5K\\_80](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_015_2017_5K_80).

7. Tymoshenko O. V. (2014) Osoblyvosti orhanizatsiyni dystantsiynoi formy navchannya maybutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannya ta sportu u vyshchyykh navchalnykh zakladakh Ukrainy / O. V. Tymoshenko // Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya : Pedahohichni nauky. Fizyчне vykhovannya ta sport. – Vyp. 118 (2). – S. 237–242.

8. Tymoshenko O. V. (2018) Vykorystannya info-komunikatsiynykh tekhnolohiy u protsesi fizychnoho vykhovannya uchnivskoyi ta student-skoyi molodi / O. V. Tymoshenko, M. O. Marushchak // Naukovyy chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 15 : Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kultury (fizychna kul'tura i sport) : zb. nauk. prats. – Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova. – Vyp. 3K (97). – S. 544–548.

УДК:796.332 [796.015.868/796.071.2]

*Лебедев С. І.*

*Кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент  
Шаленко В. В.*

*Кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент  
Перцухов А.А.*

*Кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент  
Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків*

### СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ВЫПОЛНЕНИЯ СТАНДАРТНЫХ ПОЛОЖЕНИЙ ВЫСОКОКВАЛИФИЦИРОВАННЫХ ФУТБОЛИСТОВ

**Цель исследования** - определить эффективность использования стандартных положений команд различного уровня. **Материалы исследования.** Велись педагогические наблюдения за выполнением «стандартных» положений команд: Лиги Чемпионов 2017-2018 р.р. (11 игр), Лиги Чемпионов 2016-2017 р.р. (10 игр), Чемпионат Украины высшая лига 2017-2018 р.р. (11 игр), ФК «Металлист 1925» в Чемпионате Украины 1 лига 2017-2018 р.р. (10 игр). **Методы исследования.** Анализ литературных источников, метод педагогических наблюдений, стенографическая запись, статистическая обработка результатов. **Выводы.** Установлено, что команды высокого класса стараются, как можно меньше зарабатывать штрафных и свободных ударов вблизи своих ворот, поскольку эти моменты очень часто приводят к взятию ворот. Объем голов, забиваемых со штрафных и свободных ударов, составляет 13-16% со штрафных и свободных, 10-12% с угловых, 7-8% с пенальти. Эффективность использования «стандартных» положений влияет на конечный результат. Из полученных данных можно сделать заключение, что более 35% голов забито именно со стандартных положений.

**Ключевые слова.** высококвалифицированные футболисты, стандартные положения, чемпионат Украины (ЧУ).

**Лебедев С.І., Шаленко В.В., Перцухов А.А. Порівняльний Порівняльний аналіз виконання стандартних положень висококваліфікованих футболістів. Мета дослідження** - визначити ефективність використання стандартних положень команд різного рівня. **Матеріали дослідження.** Велися педагогічні спостереження за виконанням «стандартних» положень команд: Ліги Чемпіонів 2017-2018 р.р. (11 ігор), Ліги Чемпіонів 2016-2017 р.р. (10 ігор), Чемпіонат України вища ліга 2017-2018 р.р. (11 ігор), ФК «Металіст тисячі дев'яносто двадцять п'ять» в Чемпіонаті України 1 ліга 2017-2018 р.р. (10 ігор). **Методи дослідження.** Аналіз літературних джерел, метод педагогічних спостережень, стенографічний запис, статистична обробка результатів. **Висновки.** Встановлено, що команди високого класу намагаються, як можна менше заробляти штрафних і вільних ударів поблизу своїх воріт, оскільки ці моменти дуже часто призводять до взяття воріт. Обсяг голів, забитих зі штрафних і вільних ударів, становить 13-16% зі штрафних і вільних, 10-12% з кутових, 7-8% з пенальті. Ефективність використання «стандартних» положень впливає на кінцевий результат. З отриманих даних можна зробити висновок, що більше 35% голів забито саме зі стандартних положень.

**Ключові слова:** висококваліфіковані футболісти, стандартні положення, чемпіонат України (ЧУ).

**Lebediev S.I., Shalenko V.V., Pertsukhov A.A. Comparative analysis of the implementation of standard provisions of highly skilled players.** The recent World and European Championships among the strongest teams have shown that a large variety of free-kick shots lead to the fact that the opposing team is hard to adjust to constantly changing situations, and the moment of surprise very often determines a positive results article discusses questions about the effectiveness of using standard positions of teams at various levels, which allows us to characterize the percentage of their use in the game. The purpose of the study is to determine the effectiveness of using standard positions of commands at various levels. Materials research. There were pedagogical observations on the implementation of the "standard" provisions of the teams: Champions League 2017-2018 p. (11 games), Champions League 2016-2017 p. (10 games), Championship of Ukraine Premier League 2017-2018 p. (11 games), FC Metalist 1925 in the Ukrainian Championship 1 league 2017-2018 p. (10 games). Research methods. Analysis of literary sources, method of pedagogical observations, shorthand record, statistical processing of results. Findings. It is established that high-class teams try to